

14. december 2022

LSL

NOTAT 2022-12

Europa-Kommissionens Education and Training Monitor 2022

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 25. november 2022 årets Education & Training Monitor. I dette notat gennemgås hovedresultater fra rapporten. Notatet rammesætter rapporten i forhold til EU-Kommissionens arbejde med uddannelsespolitik og gennemgår dernæst Kommissionens udtalelser om de specifikke dele af uddannelsessektoren i Danmark og deres udvikling det seneste år. Centralt her står også en række nøgleindikatorer, som EU-Kommissionen bruger til at benchmarke, hvordan medlemslandene præsterer på uddannelsesområdet. Slutteligt gennemgås interessante resultater fra rapportens europæiske del med komparative landeanalyser. I år har den europæiske del af rapporten bl.a. et fokus på (u)lighed i uddannelse. Derudover fremhæves resultater med særlig interesse for Danmark.

Rammesætning af rapporten

Rapporten er EU-Kommissionens årlige vurdering af uddannelsessystemernes udvikling i EU og ligger til grund for meget af Kommissionens arbejde med uddannelse. Dermed giver rapporten en indikation af, hvilke uddannelsespolitiske problemer og tendenser, EU-Kommissionen identificerer som værende særligt relevante i en europæisk og i landespecifik sammenhæng. Derudover bliver rapportens vurdering af medlemslandene anvendt i det europæiske semester. Rapporten blev offentliggjort samtidig med rapporten *European Education Area Progress Report*, der fokuserer på den politiske udvikling henimod og barrierer for opnåelsen af *det europæiske område for uddannelse 2025*.

1

Nyttige links:

- [Hovedside](#) for Education and Training Monitor 2022
- Den komparative hovedrapport kan findes [her](#)
- De 27 landerapporter kan findes [her](#)
- Dataside med overblik over nøgleindikatorer for alle 27 medlemslande kan findes [her](#)
- *European Education Area Progress Report* kan findes [her](#)

Den danske landerapport

Highlights fra nøgleindikatorer

Landerapporten for Danmark gør status på en række [nøgleindikatorer](#) for uddannelsessystemet. Her er en række resultater især bemærkelsesværdige.

- **Tilegnelsen af tertiær uddannelse er steget 2,6 procentpoint fra 2020 til 2021 i Danmark.** Udviklingen drives især af, at gennemførelsesprocenten for studerende, der ikke er født i EU, er steget 8,8 procentpoint i denne periode. Derudover indikerer tallene for studerende for andre EU-lande, at Danmark er en attraktiv destination for studerende – et faktum, der i den komparative

rapport bliver bekræftet af, at Danmark sammen med Holland er det land, der tiltrækker flest udenlandske studerende ift. hvor mange danske studerende, der studerer i udlandet (ET:45-46)

- **Andelen af elever, der forlader uddannelsessystemet tidligt, er steget med 0,5 procentpoint** fra 2020 til 2021 og ligger nu på 9,8 procent, hvilket er både over EU-gennemsnittet på 9,7 % og over EU's 2030-mål på 9 %.

Derudover gennemgår den danske landerapport udviklingstendenser inden for de respektive uddannelsessektorer i Danmark

Dagtilbud (0-6-årsområdet)

Kommissionen noterer sig, at andelen af børn i dagtilbud er blandt EU's højeste, og at Danmark for længst har opnået Barcelonamålene. I den forbindelse bemærkes det, at der er politisk fokus på at højne kvaliteten i daginstitutionerne for at løfte børn fra svære socioøkonomiske kår. Til sidst fremhæves introduktionen af "sporskiftemodellen" som en alternativ vej til en pædagoguddannelse, der skal sikre, at der er personale nok f.eks. at implementere minimumsnormeringer og efter-videreuddannelse af pædagoger.

Folkeskolen

Mangel på lærere står også centralt i rapportens fokus på folkeskolen, hvor rapporten bl.a. fremhæver, at der er lærermangel, at ansøgningstallet til læreruddannelserne falder, og at 16 % af lærerne i folkeskolen ikke har en læreruddannelse. Samtidig bemærker rapporten det store (og voksende) antal uddannede lærere (28390 i 2020), der ikke arbejder i folkeskolen. En rapport fra Eurydice viser, at danske lærere generelt er mere stressede end andre lærere i EU (54,5 %, som er 6,7 procentpoint højere end EU-gennemsnittet).

På elevsiden påpeger rapporten, at andelen af unge med ringe basale færdigheder i Danmark har ligget stabilt – og under EU-gennemsnittet - siden 2012. Dog bemærkes det, at folkeskolereformen endnu ikke har indfriet de ønskede resultater – hverken for trivsel eller målet om, at eleverne skal klare sig bedre. Betydningen af socioøkonomiske faktorer har heller ikke ændret sig i perioden.

Rapporten bemærker desuden, at i godt stillede skoler får elever markant mere undervisningstid end i dårligt stillede skoler, og noterer sig samtidig, at lærerkvaliteten ikke er jævnt fordelt i hele landet.

Slutteligt betoner rapporten, at de danske skoler og elever er langt fremme på digitaliseringsområdet, og rapporten noterer sig i den forbindelse, at danske lærere ønsker sig mere uddannelse i at bruge teknologi i undervisningen – specielt set i lyset af, at Danmarks nye digitaliseringsstrategi målretter 210 millioner til investeringer i teknologi i folkeskolen.

Erhvervsuddannelser og voksenlæring

Rapporten noterer sig, at der politisk er sat en række initiativer i gang, der skal afhjælpe den strukturelle mangel på erhvervsuddannede og erhvervsskolernes manglende evne til at tiltrække ansøgere. Heriblandt et 'taxameterboost' på erhvervsskoler samt en trepartsaftale om at sikre flere lærepladser. I den sammenhæng nævnes også oprettelsen af klimaerhvervsskoler, der fremhæves som en styrkelse af uddannelse i grønne færdigheder. Rapporten noterer sig derudover, at det øgede politiske fokus på erhvervs- og voksenlæring har

kunnet mærkes på området for Forberedende Grunduddannelse (FGU), hvor en ny aftale fra 2022 har fokus på uddannelse af immigranter – også fra Ukraine.

Videregående uddannelse

Her fremhæves det, at flere får en videregående uddannelse i Danmark, og at tallet i 2021 er på 49,7 %. Dog er kønsbalancen ligeledes stigende, således at der nu er en kønsforskel på 17,2 procentpoint, hvilket er 6,1 procentpoint mere end EU-gennemsnittet. Derudover fremhæves det, at Danmarks andel af STEM-dimittender er stigende og større end i 2015, men stadig 1,9 procentpoint under EU-gennemsnittet. Derudover hæfter rapporten sig ved den tidligere regerings reformudspil for videregående uddannelser med forslag om 1-årige kandidater, samt planerne om at øge antallet af uddannelsespladser i provinsen.

Den komparative hovedrapport

Ulighed i uddannelse

Som et nyt tiltag i dette års rapport introduceres en ny ulighedsindikator, som er EU-kommissionens første forsøg på at konstruere ét samlet mål vedr. socioøkonomisk ulighed i uddannelse. Estland, efterfulgt af Finland, klarer sig bedst på denne rangliste – dermed er der i disse lande den mindste forskel i uddannelsespræstationer mellem de hhv. socioøkonomisk svageste og bedst stillede (ET:10). Danmark er nummer 7 på denne rangliste, og placerer sig derved under EU-gennemsnittet vedr. socioøkonomisk ulighed i uddannelse (men som landerapporten for Danmark også konkluderer, er der siden skolereformens indførelse i 2013 ikke sket en positiv udvikling på dette område).

3

Mobilitet i uddannelse

Rapporten fremviser data om uddannelsesmobilitet i Europa, hvor Danmark og Holland er de lande i Europa, der tiltrækker flest udenlandske studerende relativt til, hvor mange studerende fra de to lande, der studerer i udlandet (ET:45-46). Rapporten betoner, at det er vigtigt at have den rette balance af *'brain circulation'*, hvorfor en mere lige balance er at foretrække. Denne udvikling imod en meget ubalanceret ratio har for nylig fået det hollandske parlament til at foreslå et loft over optaget af internationale studerende med henvisning til, at det forårsager stort pres på studieboliger og undervisningslokaler¹.

Sammenhængen mellem undervisningstid og uddannelsespræstationer

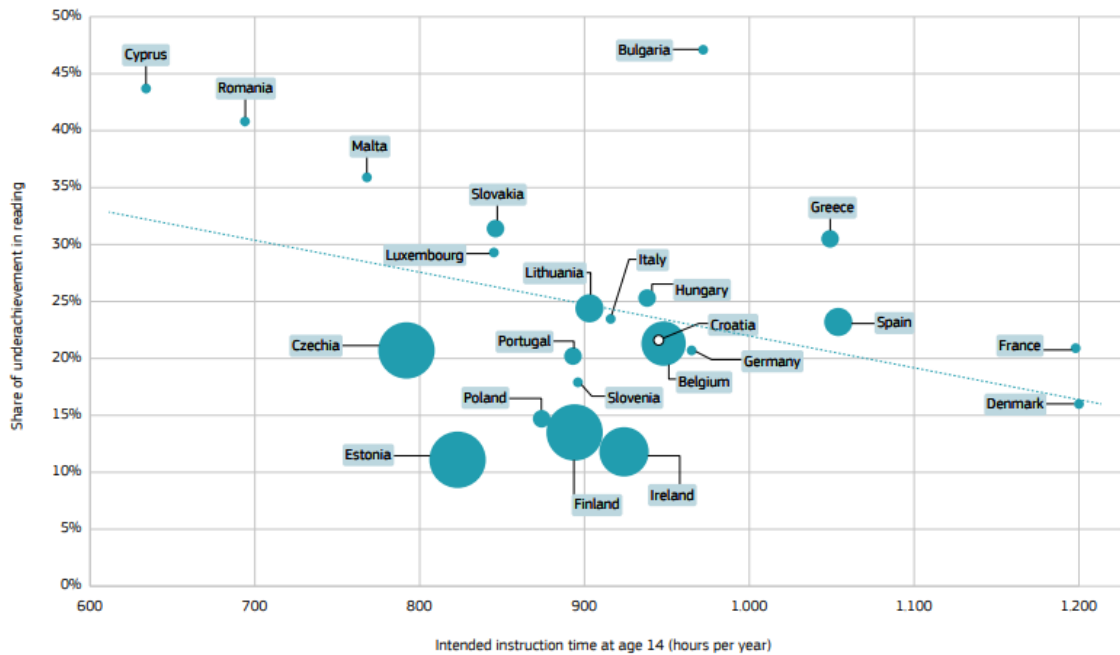
Rapporten indeholder desuden yderligere analyser af de seneste PISA-data fra 2018. Her identificeres en negativ korrelation (ikke kausalt) mellem antallet af undervisningstimer og andelen lavt præsterende elever i læsning. Her ligger Danmark, der har flest undervisningstimer i Europa, på tendenslinjen med en andel af lavt præsterende elever på 16 %. Mere interessant har lande såsom Estland og Finland og Tjekkiet lav andel af lavt præsterende elever set i forhold til hvor mange undervisningstimer eleverne har. Fælles for disse lande er, at undervisningstiden i disse lande er fleksibel (se størrelsen på boblerne). På den baggrund

¹ [Dutch House of Representatives wants to reduce international student intake – EURACTIV.com](https://euractiv.com/en/education-skills-research/dutch-house-representatives-wants-reduce-international-student-intake)

konkluderer Kommissionen, at øget skoleautonomi og -fleksibilitet kan være en måde at hjælpe unge med ringe færdigheder (ET: 56)

Figure 26. Cyprus, Romania and Malta may benefit from increasing the instruction time

Source: OECD (PISA 2018) and Eurydice. [Download data](#) [Monitor Toolbox](#)
 Note: the values in the horizontal axis correspond to the intended instruction time (number of hours per year) in public institutions (no data for Austria, Latvia, the Netherlands and Sweden)¹⁶³. The size of bubbles represents the degree of flexibility in time allocation, measured as the average of the share of vertical and horizontal subject flexibility over the total instruction time¹⁶⁴.

